

Het taaljaar 2009

Meningen van taalgebruikers

De belangrijkste gebeurtenis, het beste boek, het mooiste en het ergste woord – de redactie vroeg een aantal spraakmakende taalgebruikers wat hun het afgelopen jaar zoal opviel.

	1. Wat is de belangrijkste gebeurtenis of trend van het afgelopen taaljaar?	2. Wat is het beste boek (of artikel of website) over taal dat u dit jaar las of gebruikte?	3. Wat is het ergste woord van 2009?	4. Wat is het mooiste woord van 2009?	5. Wie was dit jaar de beste taalgebruiker?	
 Foto: Wim Kluijvers	Adje sidekick van Paul de Leeuw; theaterprogramma <i>Adje's sterrenrevue</i> ; tv-serie <i>Kamer 4B</i> (Omroep Brabant)	1. Je hoort steeds vaker jongeren die hakkelend Nederlands praten. Net of ze uit een ander land komen. Dat vind ik wel raar. Het wordt straattaal genoemd.	2. <i>Taal is zeg maar echt mijn ding</i> van Paulien Cornelisse. Erg grappig. Vervelend is alleen dat je je na lezing voortdurend afvraagt of je dingen niet verkeerd zegt of schrijft.	3. <i>Medelanders</i> . Ik vind dat er zo'n spruitjeslucht om dit woord hangt.	4. Mijn neefje zei laatst: "Da's echt poep man." Toen dacht ik: ja, dat is het woord van 2009. <i>Poep</i> .	5. Brabanders die dialect spreken. Als ik met mijn theatervoorstelling door het land tour en ik hoor iemand Brabants spreken, dan voel ik mij meteen thuis.
 Foto: Wim Kluijvers	Marit van Bohemen presentator tv-programma <i>De taalmeester</i>	1. Dit jaar staat in het teken van de crisis, en dus hoor en lees je overal woorden als <i>woekerpolis</i> en <i>bonus</i> .	2. <i>Taal is zeg maar echt mijn ding</i> van Paulien Cornelisse. Een geweldig leuk boek, herkenbaar en heel komisch.	3. <i>Swaffelen</i> . Ik vind het nog altijd heel raar dat dat het woord van 2008 was. Het klinkt lelijk en het is een vreemde bezigheid. Had er daarvoor ook nog nooit van gehoord.	4. Mijn kind begint net te praten, dus voor mij is dat dit jaar eenvoudigweg <i>mamma</i> .	5. Dirk Scheringa, die zei dat hij altijd nog twee paar handen had toen zijn bank ten onder ging.
 Foto: Wim Kluijvers	Bart Chabot dichter	1. De gevoeligste slag voor de Nederlandse literatuur was het overlijden van Martin Bril.	2. Het werk van Hans Verhagen, die dit jaar de P.C. Hooftprijs ontving.	3. <i>Scheringa, De Naald, DSB</i> .	4. <i>Twitter</i> . Fraai woord voor een door mij overigens matig gewaardeerd fenomeen. Ga ik niet aan meedoen, aan het getwitter, dat belooft ik de lezers van <i>Onze Taal</i> .	5. Obama. Sterke speeches, pakkende slogans en een meer dan uitstekende performance.
 Foto: Wim Kluijvers	Frank Dam illustrator	1. Dat nieuwslezer Philip Freriks steeds trotser lijkt te worden op zijn verbale gestuntel.	2. 'Kunstwonderen' door Gerrit Komrij op de Achterpagina van <i>NRC Handelsblad</i> . Komrij fileert genadeloos humbug en gezwollen taalgebruik in de moderne beeldende kunst.	3. De gruwelijke dooddoener <i>zeg maar</i> . En Wilders' <i>kopvoddentaks</i> is een woord dat in iedere lettergreep beledigend klinkt. Het is een woord als een natte dweil, een in alle opzichten vies woord.	4. <i>Lucide</i> . Een prachtig, geheimzinnig woord, net als <i>lucifer</i> (voor die 'zwavelstokjes'), waarvan de Nederlandse betekenis buitenlanders altijd doet glimlachen.	5. De tv-recensies van Jean-Pierre Geelen in <i>de Volkskrant</i> zijn scherp, geestig en herkenbaar. Cabaretier Wim Helsen: vernieuwend, onnavolgbaar en ongelooflijk grappig.
 Foto: Robbe Klakke	Agnes Jongerius voorzitter FNV	1. De Algemene Politieke Beschouwingen. "Het was niet mijn beste wedstrijd", zei Balkenende na afloop van de minister-raad. Als trend zien we dat er steeds meer voetbaltermen opduiken.	2. Erwin Mortier, <i>Godenslaap</i> , bekroond met de AKO Literatuurprijs 2009. Belgen gebruiken een soort Nederlands dat plechtstatig is en tegelijk heel informeel. Nederlands met een gevoelige touch.	3. <i>Kopvoddentaks</i> .	4. <i>Vuvuzela</i> (Zuid-Afrikaans blaasinstrument, gebruikt door publiek bij voetbalwedstrijden).	5. Cheryl Morero in <i>Gooische vrouwen</i> .
 Foto: Mark Kohn	Herman Koch schrijver	1. De behoefte om iets mee te delen via Twitter.	2. James Wood, <i>How Fiction Works</i> .	3. <i>Kopvoddentaks</i> .	4. <i>Murciélago</i> (Spaans, 'vleermuis').	5. P.F. Thomése in <i>J. Kessels: The novel en Greatest hits</i> .
 Foto: Mark Kohn	J.P. enig jurylid <i>Lingo</i>	1. De definitieve vervanging van het bezittelijk voornaamwoord <i>mijn</i> door <i>me</i> in internetteksten. Me leraar Nederlands draait zich om in z'n graf.	2. Ik kan en wil er niet omheen: de verschijning van het <i>Officieel Lingowoordenboek</i> van Van Dale, met alle Nederlandse vijf-, zes- en zevenletterwoorden.	3. <i>W-vormig herstel</i> (grafiek die stand van de economie aangeeft).	4. <i>V-vormig herstel</i> (grafiek die stand van de economie aangeeft).	5. Elke schrijver op internet. Niet alleen lijkt ineens de hele wereld te kunnen schrijven, diezelfde wereld leest en leeft mee via (micro)blog, Hyves of Facebook.
 Foto: Mark Kohn	Tanneke Schoonheim woordenboekredacteur, o.m. van het <i>Etymologisch woordenboek van het Nederlands</i>	1. Vanaf dit jaar zijn de grote wetenschappelijke Nederlandse woordenboeken gratis online beschikbaar, van het <i>Oudnederlands woordenboek</i> tot het <i>Algemeen Nederlands woordenboek</i> . Zie www.inl.nl .	2. <i>Yankees, cookies en dollars</i> van Nicoline van der Sijs, in het Engels verschenen als <i>Cookies, Coleslaw and Stoops</i> . Het laat prachtig zien dat het Nederlands ook veel aan andere talen heeft gegeven.	3. <i>Divo</i> voor een mannelijke diva; ik vind het best als mensen dat willen gebruiken, als ik maar niet hoef.	4. <i>Wachtverzachter</i> voor iets wat of iemand die het wachten aangenaam maakt; het is een prachtige vondst die lief klinkt.	5. Ik kan wel genieten van iemand die goed en verzorgd spreekt of schrijft, en me ergeren aan anderen die dat niet doen, maar de beste zou ik zo niet kunnen aanwijzen.
 Foto: Mark Kohn	Rob van Vuure bladendokter; schrijver van de <i>Volkskrant</i> -rubriek 'BLDNDKTR' en het boek <i>Het lingerie-denken</i>	1. Je kon erop wachten: een <i>Scheringaatje</i> , een <i>Lakemannetje</i> . Armoe. Penalty gemist? Een <i>Seedorfje</i> , hoor ik nog steeds. Verspreking? Een <i>Freriksje</i> .	2. Het artikel over middenstandspoëzie in <i>Onze Taal</i> van oktober: 'Piet Patat bakt de concurrentie plat'. Ontroert me meer dan die hele Komrij. En: deel één van de biografie van Gerard Reve. Gaat vooral over superieur taalgebruik.	3. Nog steeds kom ik het woord <i>tsunami</i> tegen. Veel ideeën? Ach joh, een 'tsunami van ideeën'! <i>Tsunami</i> was ooit één weekje een mooi woord. Ik kan het t-woord niet meer horen.	4. Ik laat mijn baard staan, en ik hoor een nieuw woord: <i>pensioenpuberteit</i> .	5. Wilders. In ieder geval de slimste woordgebruiker. <i>Kopvoddentaks</i> . Bedenk een opvallend woord en je komt in de krant. Ik kan het politici wel toeschreeuwen. En hoelang was Martin Bril er dit jaar nog?